

Op 20 augustus 2014 zal in Westmaas de Aardappeldemodag plaatsvinden. Het thema van deze editie luidt: 'Schone teelt bepaalt de toekomst'. Een zeer actueel onderwerp waar veel bedrijven in de sector volop mee aan het werk zijn. In Aardappelwereld magazine besteden we de komende maanden al uitgebreid aandacht aan het thema. In drie vragen zullen organisaties, die mede richting geven aan het beleid in de sector, aangeven wat de rol van schone teelt is voor hun organisatie en achterban. Deze maand is het woord aan Frans Janssen van de NVWA.

Frans Janssen, NVWA: “Schone teelt vo gebied *de kern v*

De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) bewaakt de gezondheid van dieren en planten, het dierenwelzijn en de veiligheid van voedsel en consumentenproducten, en handhaaft de natuurwetgeving. Deze column gaat over de bijdrage van de NVWA aan een schone aardappelteelt op gebied van plantgezondheid. De activiteiten op dit gebied zijn ondergebracht in het domein Fytosanitair van de Divisie Landbouw en Natuur. In dit domein zijn circa 145 personen actief. De NVWA werkt hierbij nauw samen met de vier keuringsdiensten, waaronder de NAK voor aardappelen.

Hoe bepaalt schone teelt uw toekomst?

“‘Schone teelt’ vormt op fytosanitair gebied de kern van ons werk. Tijdens de teelt kunnen aardappelen besmet raken met een schadelijke ziekte of plaag. Schone teelt begint echter met ‘schoon pootgoed’. De zorg hiervoor omvat ook de hygiëne bij oogst, verwerking, opslag en transport. ‘Schone teelt’ van aardappelen is voor Nederland van cruciaal belang voor de export, zeker voor pootgoed. Daarbij spelen twee aspecten een rol. Het is belangrijk om te zorgen dat aardappelen daadwerkelijk vrij zijn van schadelijke organismen (de effectiviteit) en om zodanige garanties te han-

teren dat voldaan wordt aan de specifieke eisen van importerende landen (de conformiteit, bijvoorbeeld partij getoetst, bedrijf vrij van organismen). Op beide aspecten verandert de wereld. Steeds meer importerende landen verbreden hun kennis, doen navraag naar de precieze garantie en bouwen laboratoria, waardoor organismen makkelijker gevonden gaan worden. Ook de Brusselse regelgeving verandert, waarbij de EU-commissie meer macht krijgt. Dit leidt tot minder speelruimte voor een op de Nederlandse situatie toegesneden aanpak. Met name voor de bodemorganismen is Nederland kwetsbaar. Denk bijvoorbeeld aan aardappelmoehoeheid met ruimte voor vrijwillig grondonderzoek en de precieze afbakening van AM haarden. Bij dit alles stelt de schaalvergroting grote uitdagingen aan schone teelt. Zo kan bijvoorbeeld ringrot op één groot pootgoedbedrijf met S-teelt zeer veel afnemers in grote problemen brengen. Alleen door toepassing van zeer strikte hygiënemaatregelen is dit houdbaar voor dit type organismen.”

Welke veranderingen zijn daarvoor noodzakelijk?

“Om te beginnen is het belangrijk, dat alle betrokken zich realiseren, dat fytosanitaire eisen een belangrijke rol blijven spelen. Hoop op deregulering lijkt valse hoop, ook

rmt op fyto-sanitair van ons werk”

Aardappel[®]
Demodag

Schone teelt begint met 'schoon pootgoed'.

voor organismen waar er argumenten zijn om te twijfelen aan de noodzaak voor bescherming. Voor aardappelen is bewezen, dat sector en overheid samen kunnen werken aan grondige oplossingen voor acute problemen. De preventie voor bruinrot door het niet beregenen van pootgoed is zeer succesvol. De preventie voor ringrot door het scheiden van pootgoed van andere aardappelen (ringrotprotocol), niet snijden van pootgoed voor pootgoedteelt en betere handhaving op gebruik van goedgekeurd pootgoed begint vruchten af te werpen. Waar nodig wordt onderzoek opgestart, zoals nu loopt naar ontsmetten voor ringrot.

Het is belangrijk ook 'scherp' te blijven als er geen urgente druk tot verbetering is. Kunnen de toetsingsprogram-

ma's de internationale vergelijk aan? Worden cruciale importverboden nageleefd? Mag vertrouwd worden op strikte quarantaine waar met risicomateriaal gewerkt wordt? Biedt het nieuwe ringrotprotocol voldoende zekerheid voor de grootste stammentelers? Waar ontstaan nieuwe situaties waar schadelijke organismen kunnen 'overspringen' naar de aardappelteelt? De meest noodzakelijke verandering is om het niveau van 'preventie' op een structureel hoger niveau te leggen, niet alleen voor ringrot maar ook voor andere organismen zoals de bodemgebonden organismen. De meeste vragen, die hiervoor zijn genoemd, hebben te maken met het voorkomen van besmettingen. Hoe lastig ook, de druk op het areaal en de impact van bepaalde

vondsten zijn te groot om hier niet stelselmatig aandacht aan te geven. Een voorbeeld: De meest waarschijnlijke route voor introductie van de schadelijk kever 'Epitrix' is aanhangende grond van aardappelen uit Spanje en Portugal. Kunnen we erop vertrouwen, dat kevers niet kunnen ontsnappen naar aardappelpercelen? De onderliggende vraag is hoe een dergelijk proces van pro-actief scherp blijven, beter georganiseerd kan worden."

Hoe werkt u dit thema uit in de praktijk?

"De zorg voor 'schone teelt' staat centraal in alle werkzaamheden van de NVWA op het fyto-sanitaire domein, dat wil zeggen bij internationale vertegenwoordiging, beleidsadviesing, risicoanalyses, implementatie van regelgeving, aansturing van keuringsdiensten en de uitvoe-

ring van inspecties en laboratoriumanalyses. Gezien de ontwikkelingen in de EU met betrekking tot de nieuwe Fytoverordeningen vormt de internationale vertegenwoordiging op dit moment een belangrijk aandachtspunt. De NVWA is actief in diverse overleggen waar de kaders voor het toekomstige fyto-sanitaire bestel tot stand komen en zet zich in voor werkbare oplossingen. Ook gaat de NVWA het gesprek aan met wetenschappers in uiteenlopende landen, bijvoorbeeld in EPPO verband. Voor de aanpak van meer structurele vraagstukken vormt de 'Klankbordgroep akkerbouw' een belangrijke plek om met de sectororganisaties te spreken over succesvoorwaarden voor de toekomst." ●

